

навчальних закладах повинні виявити до тих учнів, яких відносять до четвертої групи відносин (тобто пасивні учні). Треба організовувати для них секції, у яких будуть рости майбутні розрядники, інструктори, організатори і пропагандисти туризму. Система туристської роботи не буде успішно розвиватися без міцного активу учнів-туристів. Актив (секційна частина туристської діяльності) повинний якісно рости з випередженням розвитку масового туризму. Обидві ці частини тісно взаємозв'язані: масові одноденні походи, прогулянки і екскурсії стимулюють гурткову роботу, а вихованці секцій – кваліфікований актив мандрівників і краєзнавців, які дуже потрібні для розвитку і зміцнення масової туристської роботи.

4. Усіляко треба розвивати зовнішні зв'язки учнівського туризму з іншими навчальними закладами й організаціями: з станцією юних туристів, з музеями, різними товариствами, редакціями газет, туристськими клубами, секціями туризму підприємств і лісництвами, відділами культури, санепідемстанціями, досвідченими краєзнавцями і т.п.

5. У суспільстві вважається, що туристська діяльність – це відпочинок, але для загальноосвітніх навчальних закладів він – частина навчально-виховного процесу. Є професії, що забезпечують відпочинок іншим людям, їхнє навчання і виховання на туристичній стежці. Самі учні, що вже одержали фундаментальну, майже професійну інструкторську підготовку з туризму можуть брати в цьому участь.

У процесі туристської діяльності є реальна можливість використовувати учнів – досвідчених туристів у реальній справі – у виробництві туризму для свого закладу. Захоплення учнів туристською діяльністю поступово переростає в їх різноманітну діяльність, але не тільки для особистої користі, для своєї групи, а й на загальне благо свого закладу [4].

Отже, шляхи вирішення проблем туристської діяльності у межах загальноосвітніх навчальних закладів мають широкий спектр. Їх можна звести до мінімуму, а взагалі-то за наявності бажання вирішувати ці проблеми. Шляхів для вирішення проблем можна відкривати все більше і більше. Починаючи від звичайної пропаганди здорового способу життя, любові до природи, рідного краю, заохочення до участі у гуртках, секціях дітей та просвітницької роботи з батьками і закінчуючи організацією різноманітних заохочувальних походів, екскурсій, конкурсів, змагань, тощо.

Література

1. Губаненков С. М. О повышении квалификации и мастерства педагогов-туристов / С. М. Губаненков // Воспитание школьников. – 2011. – № 3. – С. 43 – 48.
2. Истомин П. И. Туристическая деятельность школьников: Вопросы теории и методики. – М.: Педагогика, 1987. – 96 с.
3. Лунячек В. Е., Багач С. В. Управління туристсько-краєзнавчою роботою у загальноосвітніх навчальних закладах: Навчально-методичний посібник до курсу «Новітні технології в управлінні освітою». – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 43с.
4. Остапеч-Сवेशніков О. О. Система туристсько-краєзнавчої діяльності загальноосвітньої школи: Автореф. дис. док. пед. наук. – М., 1989. – 33 с.
5. Шацька М. Туристсько-краєзнавча діяльність / М. Шацька // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2010. – №28. – С. 10 – 12.

СУЧАСНІ МЕТОДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРИРОДНИХ ДИСЦИПЛІН

Вишар Є.В. (м. Полтава, Україна)

При викладанні природничих дисциплін використовують різні варіанти

організації навчально-виховного процесу. Кожен викладач має право на розробку власної педагогічної технології або використання вже відомої, яка пройшла апробацію в інших навчально-виховних закладах. Сьогодні можна говорити про формування банку педагогічних технологій, їх об'єднують за спільними ознаками у певні групи, класи, підвалинами класифікації, виділяють різні ознаки (наприклад, за Г.Селевко: за рівнем використання, за філософською концепцією, за головним фактором психічного розвитку).

У масовій педагогічній практиці за останнє десятиріччя застосовуються технології, які визначаються за головною ознакою – характером організації і управління слухачами. Ці технології поділяють на окремі види відповідно до того, як в них розв'язуються такі питання:

а) який тип взаємодії викладача зі слухачами покладений в основу технології?

б) яку позицію займає слухач в навчанні?

в) які стосунки складаються між викладачами і слухачами у навчально-виховному процесі?

В залежності від запропонованих моделей взаємодії викладача зі слухачами, організації пізнавальної діяльності, суб'єктності слухача у навчально-виховному процесі визначають авторитарні, дидактоцентричні, особистоорієнтовані технології. Сьогодні викладачеві надається можливість обирати для роботи зі слухачами будь-яку технологію в залежності від мети і завдань, умов його роботи. У зв'язку з цим традиційне навчання зазнає в наш час істотних змін на всіх стадіях навчального процесу: при підготовці курсів, проведенні занять, виконанні домашніх завдань, підготовці проектів та магістерських досліджень.

Новий підхід характеризується використанням інтерактивних методів, які забезпечують двонаправлений потік інформації викладач <=> студент і студент <=> студент незалежно від форми заняття (лекція, практичне заняття, ділова гра, тощо). Впровадження мнених технологій має бути направленим на підвищення якості освіти і, як наслідок, на підвищення конкурентоздатності навчальних закладів. Тільки у цьому випадку нові технології є виправданими. Просте поповнення кількості "новітніх" засобів не дасть очікуваного результату.

При впровадженні в навчальний процес нові технології насамперед впливають на джерела інформації для підготовки курсів. До традиційних джерел, таких як спеціалізована література, періодичні видання, семінари, додаються нові on-line джерела інформації, які з'явилися завдяки бурхливому розвитку комунікацій. Сучасні технології суттєво впливають і на підходи до проведення занять. Одними з найбільш ефективних методів навчання є casestudy та комп'ютерні симуляції (навчальні ділові ігри, побудовані на базі спеціального програмного забезпечення). Якщо casestudy — це метод навчання на основі аналізу реальної ситуації в бізнесі, то комп'ютерні симуляції є фактично динамічними кейсами, у яких ситуація не фіксується, а кожного разу моделюється викладачем. Отже, провідну роль у навчальному процесі відіграє Інтернет (джерело інформації; засіб спілкування та утворення віртуальних спільнот; середовище дистанційного навчання). Сучасні інформаційні технології надають багато можливостей для ефективної самостійної роботи слухачів в комп'ютерному класі або бібліотеці (бібліотека залишається найважливішим джерелом інформації і є фактично інформаційно-ресурсним центром), яка дозволить частково відмовитися від сесії, замінити сесію комп'ютерним тестуванням; здійснювати контроль знань на кожному занятті. У зв'язку з цим виникає необхідність створення постійних семінарів для викладачів, на яких би відбувався огляд і вивчення технологій. Але, додатково, потрібен тренінг, як інтегрувати "технології" в курс (програму), зробити їх відповідними стилю та методам викладання. Семінари мають бути для людей одного рівня, або для викладачів, що викладають один і той же предмет. Тренінги мають стосуватися також вміння викла-

дача подолати пасивність слухача і використовувати інтерактивні форми. При цьому традиційні і нові технології можуть успішно співіснувати.

Провідну роль у практичній реалізації інноваційних технологій належить дистанційному навчанню. Завдяки сучасним технологіям усі форми занять (лекції, casestudy, computers imulations, практичні заняття з учбовими комп'ютерними програмами та ін.) можуть бути проведені як в аудиторії, так і дистанційно, але за різними методиками. У багатьох країнах світу, особливо у США, існує багато інституцій, які пропонують комбіновану або виключно дистанційну форму навчання, і вважають, що вона дає повноцінну освіту, при цьому є зручнішою для слухачів завдяки своїй гнучкості, оскільки слухачі можуть навчатися у зручний для них час, повноцінно працювати на роботі і вибирати навчальні курси з будь-якого віддаленого університету. Маючи доступ до web-sites з матеріалами курсу у всіх зручних формах (відео-файли, текстові матеріали, слайди, тощо), або отримавши ці матеріали на аудіо- та відео-носіях, вони мають можливість багаторазово "прослуховувати" курс і самостійно визначати ті "порції" інформації, які вони здатні сприйняти за один раз.

Але, незважаючи на всі зручності дистанційного навчання, більшість викладачів вважають, що персональний контакт викладача з аудиторією є дуже важливим, а при викладанні деяких предметів може критично впливати на якість курсу і успішність його засвоєння. При цьому необхідно пам'ятати, що відношення викладачів навчальних закладів до нових технологій часто визначається їх відношенням до використання комп'ютера. Викладач, який не користується комп'ютером, вже автоматично не використовує сучасні програмні засоби підготовки матеріалів, інтернет та інші on-line джерела інформації, так само, викладач не використовує сучасне мультимедійне обладнання при проведенні занять. Часто викладачі не мають достатньо часу та підготовки, щоб використовувати нові інформаційні комп'ютерні технології, які розвиваються та змінюються дуже швидко. Досить розповсюдженою є ситуація, коли слухачі орієнтуються у питаннях використання інформаційних технологій, зокрема джерел інформації, краще, ніж викладачі.

Отже, ідея педагогічних технологій у вітчизняній практиці має давні традиції, за нею стоїть бажання створити систему продуманого впливу на формування особистості (Занков, Давидов, Ельконін); її поява — це закономірний результат розвитку педагогічної думки, еволюції педагогіки як науки; це вихід на філософський рівень її осмислення. Ідея технологізації педагогічного процесу потребує дослідження і виваженої оцінки, постійного вдосконалення. В розглянутому контексті однією з найважливіших функцій сучасного педагогічного середовища є стимулювання і підтримка процесу самоосвіти навчаємих. Навчити особистість здатності до самостійного мислення можна за умови уважного ставлення до її індивідуальності. Завдання викладача полягає не в тому, щоб подати знання у готовому вигляді, а в тому, щоб навчити мислити, аналізувати зроблене, вносити корективи. В процесі опанування знань потрібно спрямовувати думку навчаємих у потрібне русло, вимагати від них висловлювань власних суджень. Виконуючи роботи, аналізуючи її суб'єкт навчання сам формує проблему, яка підлягає розв'язанню. Тому мета сучасної освіти — навчити слухача бачити проблеми різного характеру і спрямування, розв'язувати їх використовуючи набуті знання і життєвий досвід.

Література

1. Безпалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / Владимир Павлович Безпалько. – М.: Педагогика, 1989. – 190 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям / Гончаренко Семен Устимович. – К.; Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 47с.

3. Коротаева Е. В. Обучающие технологии в познавательной деятельности школьников: учеб. пособие для общеобраз. школы / Евгения Владиславовна Коротаева. – М.: Сентябрь, 2003. – 176 с
4. Пилипенко В. Д. Особистісно-орієнтовані технології в школі / В. Д. Пилипенко, О. А. Коваленко. – Х.: Основа ; Тріада, 2007. – 160 с.

ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН МЕДИКО-ВАЛЕОЛОГІЧНОГО ЦИКЛУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ПОЧАТКОВА ОСВІТА»

Воскобойнікова Г.Л. (м. Київ, Україна)

Якісна освіта в Україні спрямована на забезпечення фундаментальної наукової, загальнокультурної, практичної підготовки фахівців, які мають визначати темпи і рівень науково-технічного, економічного і соціального-культурного прогресу, а також на формування інтелектуального потенціалу нації та всебічний розвиток особистості як найвищої цінності суспільства.

Проблемі якісної професійної підготовки майбутніх педагогів приділяється значна увага як з боку вітчизняних, так і зарубіжних науковців: Г. Асеева, І. Богданової, А. Горбатюка, В. Євдокимова, В. Кухаренка, О. Мещерякової, В. Паламарчук, О. Палія, О. Пехоти, І. Прокопенка, І. Роберт, А. Бінаєва, Л. Борзової, В. Бурлієвої, А. Власян; теоретичні і методичні засади моделювання педагогічних дисциплін для технологій навчання вивчали В. Бондар, О. Березюк, Н. Білик, І. Булах, Т. Дмитренко, Ю. Друзь, В. Євдокимова, В. Козакова, Ю. Кулюткін. Наукове обґрунтування сутності формування професійної педагогічної компетентності на основі компетентнісного підходу висвітлено у наукових дослідженнях Н. Бібік, І. Зязюна, В. Кальней, О. Кирсан, О. Овчарук, Л. Паращенко, С. Шишова, А. Хуторського, С. Бурцевої та ін.

Фундаментальною основою становлення професіоналізму, педагогічної компетентності і майстерності майбутнього учителя початкової школи є професійні знання, набуті в процесі навчання у вищому навчальному закладі. Педагогічний процес формування професійних знань включає три навчальні блоки: природничо-науковий; професійної підготовки; психолого-педагогічний і забезпечує його ефективність через вивчення відповідних навчальних дисциплін. Професійна педагогічна компетентність обумовлює в свою чергу набуття комплексу фахових компетенцій, що ґрунтуються на професійних вміннях застосовувати набуті знання і вміння відповідно життєво необхідних ситуацій, обумовлених майбутньою професійною діяльністю. Педагогічна майстерність включає як складову педагогічну техніку, що, на нашу думку, ґрунтується на таких вміннях: здійснювати і управляти навчально-виховним процесом у початковій школі, виховну роботу з молодшими школярами, інтегрувати у виховному процесі з процесом сімейного виховання, отже взаємодіяти з батьками дітей, володіти саморегуляцією – стабілізувати власний психо-емоційний стан і психо-емоційний стан вихованців, поведінкою, риторикою, спрямовувати мотивацію вихованців на досягнення позитивних результатів у навчанні і здоров'язбереженні.

В процесі навчання майбутніх учителів початкової школи у вищих навчальних закладах формується професійна компетентність і відбувається професійне зростання, цілеспрямоване вдосконалення якісних професійних характеристик майбутнього педагога. Ефективність педагогічного процесу формування професійної компетентності майбутнього учителя забезпечується саме цілеспрямованістю вдосконалення професійно значущих якостей, які в майбутньому забезпечуватимуть ефективність його професійної педагогічної діяльності. Тому динамічною складовою процесу формування професійної компетентно-